

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY WYSZKÓW NA LATA 2007 – 2010.

I. Wstęp

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. Zgodnie z brzmieniem art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy m.in. ładu przestrzennego, kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Wszelkie działania związane z rozwojem gminy muszą opierać się przede wszystkim na jej zasobach i walorach. Wykorzystanie zarówno zasobów środowiska przyrodniczego jak i środowiska kulturowego powinny stanowić jedną z głównych polityk gminnych. Procesy rozwojowe zachodzące powinny przy zapewnieniu warunków trwania i wzbogacania materialnego dziedzictwa kulturowego. Zasoby kulturowe stanowią bowiem zarówno o atrakcyjności krajobrazu, jak też o atrakcyjności ekonomicznej regionu. Mają szansę stać się bazą w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości lokalnej. Podniesienie jakości warunków życia mieszkańców jest związane bezpośrednio z jakością przestrzeni kulturowej gminy.

Występujące na obszarze gminy Wyszkanie dobra kultury (obiekty, obszary zabytkowe i o charakterze zabytkowym oraz obiekty archeologiczne) będą nabierały z biegiem lat jeszcze większej wartości historycznej. Obiekty te będą także ulegały dalszej dewastacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu lub rekonstrukcji niektórych z nich. Rozwiązanie tego problemu będzie wymagało skoordynowania działań administracji rządowej i samorządowej. Pomocą w wywiązaniu się z tego obowiązku, będzie m.in. sporządzony gminny program opieki nad zabytkami i jego konsekwentna realizacja.

Również w tezach do krajowego i wojewódzkiego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, zapowiadane jest tworzenie warunków prawnych do odpowiedzialnego kreowania i realizowania ochrony dziedzictwa kulturowego przez samorządy terytorialne oraz podjęcie inicjatywy legislacyjnej dla uwzględnienia interesów ochrony zabytków w całym ustawodawstwie, jak również stworzenie warunków prawnych do nowego systemu finansowania ochrony i opieki nad zabytkami.

II. Podstawy prawne i główne cele gminnego programu opieki nad zabytkami wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Podstawą prawną sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami są przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.)

Ustawa wprowadziła obowiązek sporządzania krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz przez samorządy odpowiednio: wojewódzkiego, powiatowego oraz gminnego programu opieki nad zabytkami.

Zgodnie z art. 87 ww. ustawy, burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Gminny program opieki nad zabytkami podlega uchwaleniu przez Radę Gminy, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Program ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określiła zasadnicze cele programów opieki nad zabytkami:

1. włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
2. uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
3. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
4. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
5. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
6. określenie warunków współpracy w właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
7. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Program opieki nad zabytkami jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania gminnego. Ma on określić stan do którego należy dążyć w zakresie opieki nad zabytkami: wskazywać konieczne do wykonania zadania i sugerować sposoby ich realizacji.

III. Uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami.

Podstawa prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce jest Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z 2003 r.) regulująca w sposób całościowy pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania opieki nad zabytkami, ich ewidencjonowania itp.

Obowiązująca Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadziła pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami:

1. Ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałania kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrole stanu zachowania przeznaczenia zabytków, uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

2. Opieka nad zabytkiem w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie

jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii kultury.

Zgodnie z art. 6 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochronie podlegają, bez względu na stan zachowania:

1. zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - krajobrazami kulturowymi,
 - układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - dziełami architektury i budownictwa,
 - dziełami budownictwa obronnego,
 - obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - cmentarzami,
 - parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
2. zabytki ruchome będące, w szczególności:
 - dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
 - kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
 - numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
 - wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
 - materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art.5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach,
 - instrumentami muzycznymi,
 - wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
 - przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,
3. zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - cmentarzyskami,
 - kurhanami,
 - relikwiami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.
4. ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.
Ustawodawca wyróżnia następujące formy ochrony zabytków:
 - wpis do rejestru zabytków, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków;
 - uznanie za pomnik historii zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ;
 - utworzenie parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy.
 - ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

IV. Założenia wynikające z krajowego i wojewódzkiego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz z Narodowego programu kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004 – 2013.

1. Art. 84 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego obowiązek sporządzenia Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Celem krajowego programu jest stworzenie warunków niezbędnych do sprawowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W krajowym programie powinny zostać określone cele i kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, warunki i sposoby finansowania planowanych działań oraz harmonogram ich realizacji.

W tezach do Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami określono siedem podstawowych zasad konserwatorskich:

- primum non nocere;
- maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych);
- minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymanie się od działań niekoniecznych);
- usuwania tylko tego, co na oryginał działa niszcząco;
- czytelności i odróżnialności ingerencji;
- odwracalności metody i materiałów;
- wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Zasady te powinny być uwzględniane podczas prowadzenia wszelkich prac przy zabytkach przez wszystkie osoby działające w sferze opieki nad zabytkami, w tym przez: pracowników urzędów, konserwatorów dzieł sztuki, architektów, urbanistów, pracowników budowlanych, archeologów, badaczy, właścicieli, użytkowników i innych.

2. Narodowy program kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004 – 2013 jest elementem opracowanej w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Narodowej strategii rozwoju kultury na lata 2004 – 2013. Określa on politykę rządu wobec zabytków i dziedzictwa kulturowego do 2013 r.

Celem strategicznym programu jest intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych.

Celami częściowymi programu są:

- poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków;
- kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości przez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych;
- promocja polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego;
- rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego;
- tworzenie warunków do rozwoju i ochrony dziedzictwa kultury ludowej;
- zabezpieczenie zabytków przed nielegalnym wywozem;

3. Wojewódzki Program Opieki nad zabytkami na lata 2006 – 2009 został opracowany zgodnie z art. 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jest on częścią składową „Wojewódzkiego Programu Ochrony i Kształtowania Dziedzictwa

Kulturowego” sporządzonego przez Mazowieckie Biuro Planowania Przestrzennego i Rozwoju Regionalnego w Warszawie. Celem strategicznym programu jest utrwalanie dziedzictwa kulturowego regionu w celu budowania tożsamości oraz promocji turystycznej Mazowsza w kraju i za granicą w połączeniu z aktywizacją obywatelską i zawodową społeczności lokalnych; kreowanie turystycznych pasm przyrodniczo-kulturowych. W ramach prac nad Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami określono pięć celów operacyjnych:

- zachowanie materialnej i niematerialnej spuścizny historycznej regionu;
- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego wsi i miast historycznych;
- utrwalanie zasobów dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców;
- promocja walorów kulturowych Mazowsza z wykorzystaniem nowoczesnych technologii;
- zwiększanie dostępności obiektów zabytkowych poprzez ich wykorzystanie dla funkcji turystycznych, kulturalnych i edukacyjnych – kreowanie pasm przyrodniczo-kulturowych.

V. Ochrona zabytków oraz główne cele polityki gminnej związane z ochroną zabytków.

Obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z Ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Rygory te obowiązują niezależnie od położenia obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej lub poza strefami. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, funkcji przeznaczenia obiektu wymagają pisemnego pozwolenia ostrołęckiej Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, precyzuje wymagania względem osób prowadzących prace przy obiektach zabytkowych oraz tryb postępowania.

Zgodnie z art. 21 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, podstawą sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami jest gminna ewidencja zabytków. Ewidencją zostają objęte zespoły i obiekty o istotnych, lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych. Obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków nieruchomości spoczywa na burmistrzu gminy (art. 22 ust. 4 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Gmina Wyszaków posiada ewidencję, która zgodnie z wymogami ma formę zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości, zabytków archeologicznych z terenu gminy, objętych równocześnie wojewódzką ewidencją zabytków prowadzoną przez Wojewódzkiego Konserwatora zabytków.

Według stanu obecnego na terenie Miasta i Gminy Wyszaków znajdują się następujące obiekty i zespoły obiektów wpisane do rejestru zabytków:

1. Park podworski o pow. 6,5 ha z XIX w. w Olszance – nr rej. A-577;
2. Zespół pałacowo – parkowy z otoczeniem w promieniu 200 m oraz park o pow. 4,8 ha otaczający XVIII wieczny pałac w Wyszakowie – nr rej. A-378;
3. Dwór i otaczający go park o pow. 3,69 ha w Halinie – nr rej. 497;

4. Kościół parafialny neogotycki, murowany, zbudowany na przełomie XIX, XX wieku wg projektu Józefa P. Dziekońskiego w Kamieńczyku – nr rej. A-435;
5. Kościół parafialny pw. Św. Idziego wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m w Wyszkanie – nr rej. A-421;
6. Kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski wybudowany w latach 1920-1932 wg projektu Juliana Brusche w Wyszkanie, osiedle Rybienio Leśne, wraz z najbliższym otoczeniem – nr rej. A-293
7. Willa murowana wraz z tarasem i terenem ogrodu, wzniesiona w latach 1933-1936, położona w Wyszkanie, osiedle Rybienio Leśne – nr rej A-414;
8. Park w Wyszkanie o powierzchni 9,96 ha wraz z kordegardą (stróżówką) – nr rej A-516;
9. Najstarsza część cmentarza parafialnego rzymsko-katolickiego wraz z kaplicą cmentarną i bramą – nr rej. A-536;
10. Rzeźba N. Marii Niepokalanego Poczęcia, barokowa z XVIII w., drewniana, znajdująca się w kapliczce przy ulicy prowadzącej do kościoła parafialnego pw. Św. Idziego w Wyszkanie – nr rej. 411 B;
11. Obelisk Wazów pochodzący z 1655 r. wraz z wyznaczoną strefą ochronną, znajdujący się w Wyszkanie – nr rej. 102 B.
12. Zabytki archeologiczne:
 - ślady osady wczesnośredniowiecznej z XI – XII w. (stanowisko I) w Deskurowie;
 - ślady osady wczesnośredniowiecznej z XI – XII w. (stanowisko VII) w Deskurowie;
 - ślady osady wczesnośredniowiecznej z XI-XIII w. (stanowisko I) w Skuszewie;
 - ślady osady wczesnośredniowiecznej z XI-XII w. (stanowisko III) w Skuszewie.

Na terenie gminy Wyszaków znajdują się również obiekty objęte ochroną mimo, że nie zostały wpisane do rejestru zabytków. W grupie tej znalazły się głównie:

- willa murowana w Wyszkanie ul. Zakolejowa 1;
- zespół browaru w Wyszkanie ul. I AWP 54;
- budynki: chałupy, domy, stodoły z XIX lub początków XX wieku;
- obiekty sakralne: krzyże przydrożne, kapliczki, dzwonnica, w większości z XIX i początków XX w.

Program opieki nad zabytkami jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania gminnego. Do aktów tych należą:

1. Strategia Rozwoju dla Miasta i Gminy Wyszaków na lata 2000 – 2015;
2. Lokalny Program Rewitalizacji dla obszarów miejskich i przemysłowych Wyszakowa na lata 2005 – 2012;
3. Plan Rozwoju Lokalnego dla Gminy Wyszaków;
4. Strategia Rozwoju Turystyki dla Miasta i Gminy Wyszaków;
5. Zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Wyszakowa.
6. Zmiany do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wyszaków.

Zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków i podlegających ochronie konserwatorskiej zawarte w/w aktach są zgodne z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustalenia konserwatorskie w zakresie dóbr kultury wynikające z zapisów w tychże aktach są następujące:

- obowiązek uzgadniania (na etapie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu) przez Urząd Miejski z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich planowanych inwestycji (kubaturowych, drogowych, liniowych, związanych z infrastrukturą techniczną oraz z eksploatacją kruszywa);
- w granicach stanowisk archeologicznych realizację planowanych inwestycji i zmian związanych z dotychczasowym użytkowaniem terenów uzależnia się od przeprowadzenia, na koszt inwestora, archeologicznych badań ratowniczych:
 - wyprzedzających zamierzone inwestycje i zamiany z zagospodarowaniem terenu;
 - obejmujących inwestorski nadzór archeologiczny przy wszystkich robotach ziemnych (w tym również niwelacyjnych) związanych z inwestycją;
- w granicach konserwatorskich stref obserwacji archeologicznych:
 - wszelkie roboty ziemne (w tym roboty niwelacyjne związane z zamierzonymi inwestycjami) muszą być prowadzone pod stałym konserwatorskim nadzorem archeologicznym;
- w zamierzonych działaniach inwestycyjnych należy uwzględniać sezonowy charakter prac archeologicznych;
- w uzgodnieniach z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków należy powoływać się na numer ewidencyjny stanowiska lub strefy konserwatorskiej;
- modernizacje, przebudowy lub rozbudowy obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków lub ewidencji zabytków, należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla obszarów miejskich i przemysłowych do obszarów podlegających rewitalizacji, zaliczono także tereny objęte ochroną konserwatorską. Należą do nich:

- Park w Wyszkanie, którego rewitalizacja wpłynie na zachowanie jego dziedzictwa przyrodniczego i zwiększy dostępność dla mieszkańców. Okres powstania parku szacowany jest na początek XIX wieku, kiedy w zachodniej części miasta zostaje założony rozległy park, zwany Senatorskim, wokół dworu biskupów płockich. Zachowane pierwotnie elementy kompozycyjne są bardzo skromne, ale pozwalają sądzić, iż park miał układ krajobrazowy. Drzewostan stanowiły długowieczne gatunki rodzime a w szczególności lipy, klony i dęby. II wojna światowa była dramatycznym okresem w historii Wyszkania i parku. Zniszczeniu uległo około 65% drzewostanu. Do początku lat dziewięćdziesiątych, obiekt ulegał powolnej degradacji. Zniszczono oświetlenie, ławki, śmietniki, rozebrano kosztowną nawierzchnię kortu tenisowego, po amfiteatrze pozostało wzniesienie po trybunach, pełniące obecnie rolę górki saneczkowej itp.
Brak pielęgnacji i konserwacji przyczynił się do upadku parku, który przestał zdobić i służyć społeczeństwu Wyszkania. Aktualnie park jest przywracany do dawnego kształtu, jednak ze względu na ograniczone fundusze, proces ten przebiega bardzo powoli.
- Obszar zabudowań parafii p.w. Św. Idziego, których renowacja przyczyniłaby się do uaktywnienia funkcji turystycznych i historycznych tych obiektów.
- Zespół pałacowo – parkowy z otoczeniem w Wyszkanie, których renowacja również przyczyniłaby się do uaktywnienia turystyki, wypoczynku i ukazania walorów historycznych obiektu.

W zadaniach i założeniach Strategii Rozwoju Turystyki dla Miasta i Gminy Wyszków, znajduje się m.in. wzmocnienie edukacji etnograficznej; popularyzacji kultury regionu; szerzenie edukacji historycznej związanej z Ziemią Wyszkowską poprzez gromadzenie i udostępnianie danych na temat kultury Ziemi Wyszkowskiej; promocja szlaków związanych z historycznymi miejscami; promocja oferty turystycznej na rynku (wydawanie ulotek informacyjnych, promocja w internecie, podczas targów i imprez wystawienniczych).

Główne cele polityki gminnej, związane z ochroną zabytków to:

- Planowe i konsekwentne realizowanie zadań samorządowych w zakresie ochrony zabytków;
- Racjonalne wykorzystanie gminnych funduszy na prace ratownicze, konserwatorskie i dokumentacyjne;
- Powiązanie zadań służących ochronie wartości kulturowych ze strategią rozwoju gospodarczego oraz polityką przestrzenną gminy;
- Wpieranie projektów związanych z opieką nad zabytkami i zagospodarowaniem obiektów zabytkowych;
- Powstrzymanie degradacji zagrożonych obiektów zabytkowych i obszarów oraz podjęcie działań w celu poprawy stanu ich zachowania;
- Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- Realizacja przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.
- Prowadzenie działań informacyjnych, popularyzacyjnych i edukacyjnych związanych z promocją zabytków gminy i walorów krajobrazu kulturowego.

VI. Planowane działania związane z opieką nad zabytkami, których właścicielem jest Gmina Wyszków.

L.p.	Działanie	Nakłady finansowe w zł				Uwagi
		2007	2008	2009	2010	
1.	Remont kordegardy(stróżówki) w w zabytkowym parku w Wyszkanie	20.000			20.000	
2.	Rewitalizacja zabytkowego parku w Wyszkanie	25.000	500.000	500.000		
3.	Prace restauratorskie przy Obelisku Wazów w Wyszkanie		20.000			